

FEM ÖVNINGAR TILL AFFISCHEN ”KOLL PÅ KEMIKALIER”

1

NÅGRA "VÄRSTINGAR"

Dela in eleverna i mindre grupper och låt varje grupp ta reda på mer om en av "värstingarna" på affischen (t.ex. PFAS, DDT och Triklosan).

Uppgiften är att under en lektion få fram så mycket information som möjligt och förbereda en kort presentation (max 5 min) om sitt ämne eller grupp av ämnen. Under nästa lektion presenterar grupperna för varandra.

Förslag på vad presentationen kan innehålla:

- Kemisk uppbyggnad
- Hur och var de används/ användes
- Dess påverkan på miljö och hälsa
- Om och hur användningen begränsas genom lagstiftning
- Vad en enskild person kan göra för att minska risken att miljö och hälsa påverkas.
- Andra spännande fakta
- Om olika källor ger olika information

Tips på källor att börja med:

www.kemikalieinspektionen.se

www.hallakonsument.se

www.livsmedelsverket.se

www.ne.se

→ Gå gärna vidare med lektionsupplägget "Kemikalier nu och då" som finns på:

www.hsr.se/kemikaliesmartskola

2

DIN RÄTT ATT FÅ INFORMATION

Som konsument har du rätt att få information om en vara innehåller något av ämnena på EU:s lista över särskilt farliga ämnen, den så kallade kandidatförteckningen. Om du begär det, ska den som säljer varan kunna tala om ifall den innehåller något särskilt farligt ämne och i så fall vilket. Det ska ske utan kostnad och inom 45 dagar från det att du har begärt att få informationen. Det är inte alltid lätt att ställa frågan i butiken men övning ger färdighet.

Ge eleverna i läxa att fråga eller gör det som en aktivitet under lektionstid. Använd gärna Kemikalieinspektionens blankett med information och färdiga frågor till butikspersonalen. Skriv ut blanketten till eleverna så kan de sedan välja ut ett klädesplagg, ett par skor, en yogamatta eller kanske en möbel och fråga i butiken. Följ upp efter 45 dagar. Hur många fick svar? Hur många varor innehöll något eller några av de ämnen som finns på kandidatförteckningen i en halt som är mer än 0,1 viktprocent?

→ Här finns blanketten och mer information:

<https://www.kemi.se/vagledning-for/konsumenter/din-ratt-att-fa-information>

→ Gå gärna vidare med lektionsupplägget "Lagar och regler för kemikalier" som finns på:

www.hsr.se/kemikaliesmartskola

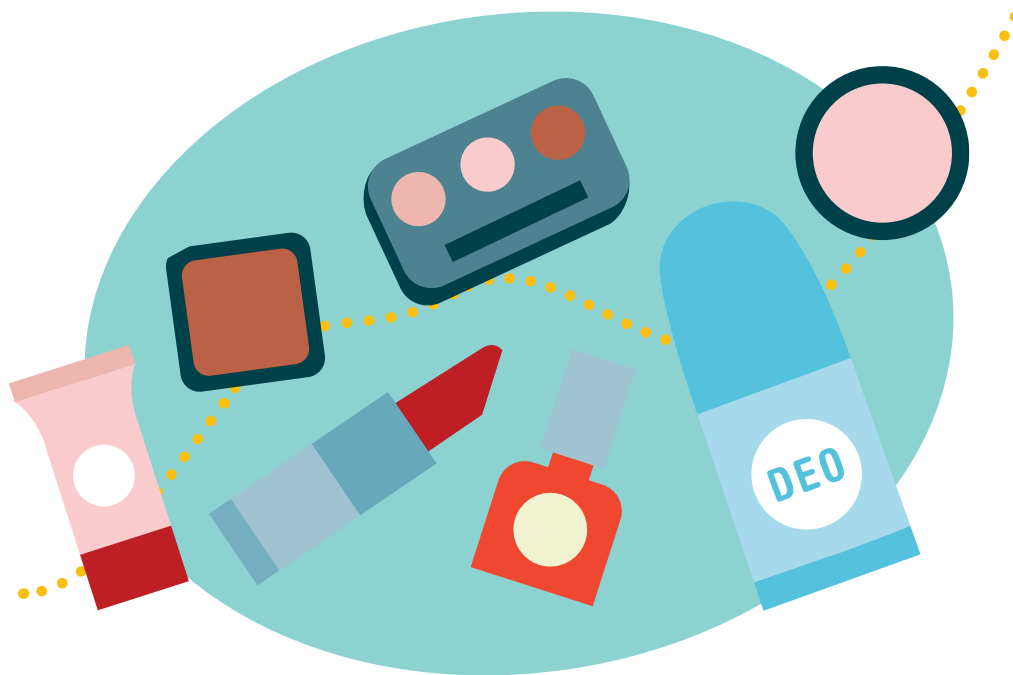
KOSMETISKA PRODUKTER

Låt eleverna ta med en kosmetisk produkt hemifrån. Det kan till exempel vara en tvål, tandkräm, hudkräm, schampo, hårfärger, solskyddsmedel, smink eller en deodorant.

På lektionen läser ni om kosmetiska produkter på affischen (använd gärna en projektor så att alla kan se). Om ni vill fördjupa era kunskaper kan ni läsa mer på lakemedelsverket.se (fliken för allmänheten). Låt sedan eleverna granska om märkningen på den medtagna produkten är korrekt.

Det ska finnas en märkning som visar:

1. Vilka ämnen som ingår i produkten (ingrediensförteckning).
2. Användningsområdet (om det inte är solklart).
3. Speciella varningar och försiktighetsåtgärder man ska uppmärksamma vid användningen (om det finns några).
4. Hur länge produkten är hållbar (t.ex. bäst-före-datum).
5. Namn och postadress till den inom EU/EES som är ansvarig för produkten.

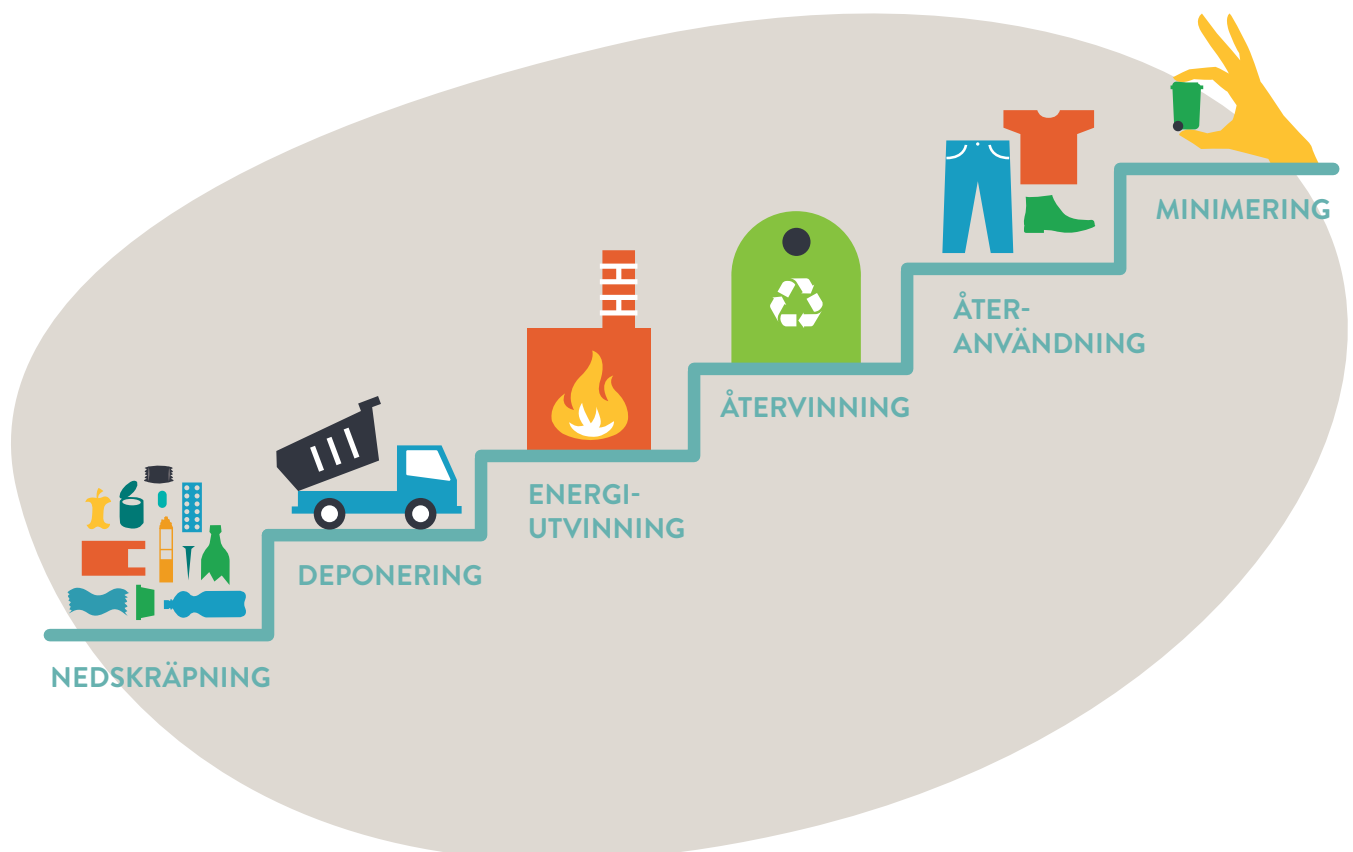
→ Gå gärna vidare med lektionsupplägget "Vad innehåller deodoranten" som finns på www.hsr.se/kemikaliesmartskola

MÄNGDEN OCH AVFALLET SPELAR ROLL

Att återbruka och sopsortera rätt är kemikaliesmart. Är ni fenor på sopsortering? Börja med att testa era kunskaper genom att titta på den här filmen: <https://youtu.be/bbxWQOomeYs>

Vad det lätt eller svårt?
Behöver ni öva mer?

- Gå gärna vidare med lektionsupplägget "Plast i fisken" som innehåller både en sopsorterings-tävling och diskussionsfrågor om avfallstrappan och hållbart resursutnyttjande. Lektionsupplägget hittar ni på www.hsr.se/kemikaliesmartskola

DE GLOBALA MÅLEN FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

På affischen (och här nedan) finns en bild på hur det svenska miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö kan kopplas till flera av de Globala målen för hållbar utveckling. Titta på bilden tillsammans och låt eleverna klura på hur målen hänger ihop genom att ta fram exempel.

Så här skulle två exempel kunna se ut:

Koppling: Giftfri miljö – Hållbar konsumtion och produktion

Exempel 1. För att återvinningen av material ska kunna öka, så är det viktigt att inte farliga kemiska ämnen cirkulerar i kretsloppet. Det gäller alltså att sopsortera rätt (t.ex. farligt avfall). Det är också viktigt att det produceras material utan skadliga ämnen.

Exempel 2. Om vi konsumerar klokare och förlänger livstiden på våra kläder och prylar så minskar också mängden skadliga kemikalier i vår omgivning.

→ Kemikalieinspektionen, ansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö, arbetar för att minska riskerna för att människor och miljö skadas av kemikalier. Läs mer om deras arbete på www.kemikalieinspektionen.se

Håll Sverige Rent är en ideell organisation, som arbetar för minskad nedskräpning, ökad återvinning och för att främja individers och organisationers miljöansvar. Vi stöttar skolor och förskolor i deras hållbarhetsarbete genom verktyget Grön Flagg och genom att sprida erfarenheter och lärande exempel inom vårt nätverk.

Vi tar också fram pedagogiskt material om nedskräpning och återvinning, som finns att hämta på www.hållsverigerent.se

Materialet har tagits fram i samarbete med:

www.hållsverigerent.se